

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשכ"ט

יוצא-לאור לש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, ה'תשע"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

התמים שמואל שיחי

לרגל הכנסו לעול המצוות

י"ד אלול ה'תשע"ד

ולזכות אחיו ואחיותיו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

חיים שאול וזוגתו מרת בלומא גיטל שיחיו ברוק

ולזכות זקניהם

הרה"ח ר' משה לוי וזוגתו מרת טויבע ברכה שיחיו רובינשטיין

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקלעה"ה נבנ"מ ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה.

שהחיינו וקיימנו והגיענו

הגיע מבית הכורך

תורת מנחם

התוועדות כרך נג

הכולל את כל המאמרים והשיחות

מחג השבועות ה'תשכ"ח עד ערב ראה השנה ה'תשכ"ט

בספר זה שיחות, מאמרים ומענות חדשים שלא ראו את אור הדפוס

שיחות ומאמרים אלו נלקטו אחד אחד מסלילי הקלטה ורשימות

שנרשמו בשעתם ע"י החוזרים שיחיו, ונשארו בכתובים עד לאחרונה

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

ובחנויות הספרים קה"ת בארה"ב ובאה"ק

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, שבת סליחות — הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשכ"ט, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מ"אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"א אלול, ה'תשע"ד

שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2014 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5774 • 2014

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

[תרגום חפשי]

לאחרי הפסק ארוך קיבלתי מכתבו מכ"ד מני"א עם המצורף,

— המוחזר בזה —

והשם יתברך יעזור, שפעולתו עבור הישיבה הק' תורת אמת בעיר הקדש ירושלים ת"ו תהי' בהצלחה רבה, ומוכן שכל הוספה בפעולה עבור הישיבה הק' הני"ל באופן הראוי, ממשיכה למטה את ברכת השם, וכמאמר רו"ל, כל המוסיף מוסיפין לו.

ובפרט שנכנסנו לחדש אלול, אשר אז ליבם של ישראל, יותר מבכל עת, פתוח ורוצה לפעול בעניני יהדות, תורה ומצות.

ברכה לבשו"ט בכל האמור ולכוח"ט.

נב. לכותבו אודות ביאתו הנה כדי לדבר באופן אישי, הנה בנוסף לזה שהזמן על משך חדש אלול כבר חולק [ותפוס], ובכלל, כפי שנקבע עיי' כ"ק מו"ח אדמו"ר, חדש זה אינו הזמן עבור קבלת אנשים, הרי זה גם אינו דרוש, כיון שהרי עוסקים בענין של ישיבות, ובפרט בענינה של הישיבה הק' תורת אמת הני"ל, הרי זהו ציווי מהשם יתברך, ובמקום ההוצאות עבור הנסיעה — מהנכון יותר שישלח גם ממון זה לישיבה המדוברת.

ב

[חיי אלול, ה'תשל"ד]

ות"ח על הבשו"ט. אזכיר עוה"פ עה"צ. מצו"ב בגימטי "מבצע מצוה" ועיג"כ דרושי והי' אור הלבנה גוי' ופירש"י (ובפסחים ג"כ) ות"י שמ"ג כו'.

ב

מהעתקה. נדפס ב"ספר זכרון דברי שלום" (שור) ע' פו. ושם, שהוא במענה על ההודעה "שמסדרים עוה"פ שהטנקים* יסעו למקומות שונים" (ראה גם התועודות ח"י אלול תשל"ד — שיחת קודש תשל"ד ח"ב ס"ע 424 ואילך).

בגימטי "מבצע מצוה": = שמ"ג.

דרושי והי' אור הלבנה גוי' ישע"י ל, כו. וראה אוה"ת נ"ך (כרך א) ע' רטו. המשך תרס"ו ע' תקלח. ע' תקפו. ובכ"מ.

ופירש"י .. ות"י: עה"פ שם. הובא באוה"ת שם.

(ובפסחים ג"כ): סח, א. הובא בהמשך תרס"ו שם.

(* הם סנקי המבצעים, שפעילותם החלה בתחלת חודש תמוז תשל"ד (ראה בזה בארוכה התועודות י"ב תמוז תשל"ד — שיחות קודש תשל"ד ח"ב ע' 268 ואילך).

בס"ד. שיחת ש"פ נצבים-יו"לך, כ"ג אלול ה'תשכ"ט.

בלתי מוגה

א. הביאור בפתגם¹ רבינו הזקן² (ששמע מהמגיד) בשם הבעש"ט³ שאין אומרים ברכת החודש³ בשבת שלפני ר"ה⁴, לפי ש"החודש השביעי

החודש*** — הנה ענין הברכה**** יכול להיות ע"י הקב"ה, ללא עבודת בני".

(4) אף שר"ה הוא גם ראש חודש, כמ"ש (פינחס כט, ו) "מלבד עולת החודש גוי". ואדרבה: להיותו חודש השביעי, ש"מושבע*

"זכר", כיון שאינו בגילוי, כי אם בדיבור ובהבנה והשגה) — שזהו זכר לכללות מעשה בראשית, ולא רק לענין המנוחה שנעשה ביום השבת, כמאז"ל (פרש"י בראשית ב, ב. ועוד) "מה הי' העולם חסר, מנוחה, באת שבת באת מנוחה". ועד"ז בנוגע לר"ה, "זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון" — זכרון לכל מעשה בראשית, ולא רק להבראה דיום ראשון.

(** ועי"ז נעשה גם חיבור הזמנים — זמן ההוה עם זמן העבר שהיו מקדשים חזדשים ע"פ הראי', וזמן העתיד שיחזרו לקדש חזדשים ע"פ הראי', בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

(*** ורק מצד טירחא דציבורא אין נושים זאת בר"ח עצמו, אלא ביום השבת שלפניו, כאשר בלא"כ מתאספים כולם לבית הכנסת (ראה שבלי הלקט השלם סק"ע).

(**** משא"כ הענין דאמירת תהלים (שהו"ע שירות ותשבחות וכו', כמבואר בארוכה בקובץ מכתבים אודות גודל ערך אמירת תהלים), שצריך להיות כמו בכל שבת מברכים החודש, ואדרבה, ביתר שאת, להיותו יום השבת שבחודש אלול, ובפרט שבת סליחות (כמבואר בשיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות סדר ההנהגה דשבת סליחות בליובאוויטש (לקו"ד ח"א קטז, ב ואילך)), ועי"ז באה ההמשכה למטה (ראה לקו"ש שבפנים ע' 184 והער 8).

(* והרי ענין השביעה שייך רק ביחס לענינים שהם בגלוי וכפועל (וכמו בברכת

(1) ראה כש"ט בהוספות סמ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כה אלול).

(2) בעל יום ההולדת דח"י אלול, שכל עניניו מתעלים ביום השבת שלאחריו — יום הש"ק זה.

(3) אבל קידוש החודש (בזמן שהיו מקדשים ע"פ הראי') — הי' גם בחודש תשרי, כי, קידוש החודש הו"ע שנוגע לדיני התורה, ולכן צ"ל ע"י עבודת בני דוקא נכי התורה "לא בשמים היא" (פרשתנו (נצבים) ל, יב), והקב"ה אומר "נצחוני בני נצחוני" (ב"מ נט, ב), וכפי שמצינו במיוחד בנוגע לקידוש החודש, שהקב"ה אומר למלאכי השרת אני ואתם נלך לב"ד של מטה לידע אימתי קידשו את החודש (שמו"ר פט"ו, ב. דבר"ר פ"ב, יד), כיון שזהו ענין שתלוי לגמרי בב"ד, וכמ"ש (אמור כג, ב-ד"לז) "אשר תקראו אותם", אתם כתיב, "אתם אפילו מזדיין", וכ"ש שוגגין או אנוסים (ר"ה כה, א); אך לאחרי שנתבטל קידוש החודש ע"פ הראי', וקביעות החודש היא ע"פ החשבון שנקבע מכבר ע"י הלל הנשיא, וישנו רק הענין דברכת החודש, שאינו אלא בדוגמת (וזכר*) לקידוש**

(* להעיר, שמחד גיטא, הרי זה "זכר" בלבד לעצם הענין, אבל לאי"ך גיטא, יש בו מעלה יתירה, שאינו מוגבל כמו עצם הענין. וכמו ב"זכר ליצי"מ", שאף שיצי"מ עצמה היתה בזמן מסויים ובמקום מסויים, הנה ה"זכר ליצי"מ" הוא בכל זמן (שהרי זה מ"שש זכירות" שצ"ל בכל יום) ובכל מקום. ועד"ז בנוגע ליום השבת שהוא "זכר למעשה בראשית" (נוסף על כללות הענין ד"המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", שגם ענין זה הוא בבחי'

. . הקב"ה בעצמו מברכו בשבת מברכים שהוא השבת האחרון דחודש אלול, ובכח זה ישראל מברכים את החדשים: "א פעמים בשנה", והרמז בנגלה⁶, שדוקא בר"ה, הנה אפילו לאחר המנחה דיום שלושים באלול, כשידעו בודאי שלא יקדשוהו, היו "נוהגין אותו היום קודש ולמחר קודש", ושניהם "קדושה אחת", בגלל ש"מן הדין (מצד למעלה) הי' ראוי להיות יו"ט מן התורה" — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁸ בלקו"ש ח"ט ע' 184 ואילך.

* * *

ב. נוסף על האמור לעיל אודות ענינו המיוחד של השבת שלפני ר"ה, שזהו ענין ששייך לפרשת נצבים, כמ"ש רבינו הזקן בלקוטי תורה⁹ ש"פרשה זו קורין לעולם לפני ר"ה" (משא"כ פ' וילך שיש שנים שקורין גם אותה קודם ר"ה, כמו בשנה זו, אבל יש שנים שקורין אותה לאחר ר"ה) — ישנו ענין נוסף שאירע בשבוע זה, אשר, ע"פ פתגם רבינו הזקן¹⁰ שצריך לחיות עם הזמן, עם פרשת השבוע, שעמה קשורים כל המאורעות שבמשך השבוע, הרי זה קשור עם פרשת וילך:

בפ' וילך¹¹ נאמר "לקוח את ספר התורה הזה וגו'", שקשור עם

הקב"ה בחודש תשרי, עכצ"ל, שגם ברכת הקב"ה היא בגשמיות, דאל"כ, לא היה יכולה להיות ברכת כל החדשים בגשמיות (וכמשל הלוקח, שלא יתכן שיהי' אצלו יותר ממה שקיבל מהמוכר).

6) כמדובר כמ"פ (ראה גם) שכל הענינים שבפנימיות התורה ישנם גם בנגלה דתורה, וכמובן גם משמותיהם, דכיון שנקרא "פנימיות", הרי מובן שיש גם החלק הנגלה שבו, וכן לאידך, כיון שנקרא "נגלה", הרי מובן שיש גם החלק הפנימי שבו.

7) כפי שמבאר רבינו הזקן (שו"ע אר"ח סת"ר) באריכות גדולה יותר מהרגיל (ראה גם תו"מ חל"ט ריש ע' 236).

8) בשילוב ההמשך בשיחת ש"פ בראשית ושיחת ש"פ נצבים-וילך תש"ל.

9) ריש פרשתנו (מד, א).

10) סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך (נעתק ב"היום יום" ב' השון).

11) לא, כו.

בכל" (ויק"ר פכ"ט, ח), הי' צריך להיות בו ענין הברכה ("לחיים ולשלום, לששון ולשמחה, לישועה ולנחמה", ובאופן ד"ונאמר אמן", שכן יקום) ביתר שאת וביתר עוז מבשאר החדשים (כולל גם חודש ניסן, שנקרא "חודש הראשון" (פינחס כח, טז), בזמן וגם במעלה).

5) ומזה מובן, שברכתו של הקב"ה אינה נשאת ברוחניות בלבד, אלא נמשכת ובאה גם בגשמיות, שהרי הברכה על כל החדשים היא בודאי בגשמיות, וכיון שבאה בכח ברכת

המזון, שלא די בכך שמונח על השולחן מאכל שיש בו כדי שיעור שביעה, אלא צ"ל "ואכלת ושבעת" (עקב ח, יו"ד), ורק אז ישנו החיוב דברכת המזון מן התורה, ולא בהעלם בניגוד לענין השמחה, "שיכול להיות על הטוב", "להיותו יודע שישנו בשלימות בודאי", ו"אע"פ שמכוסה ונעלם הוא מעיניו עתה, ישמח לבו מאד", כמבואר בתו"א ס"פ בראשית).

הוספה

א

בי"ה, א' [אלול] תשכ"ה
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"י עוסק בצ"צ
מוה' אברהם יהודא שי'

שלום וברכה!

נאך אַ ליינגערן איבעררייס איז מיר אָנגעקומען אייער בריף פון כ"ד מני"א מיט דאָס בייגעלייגטע,

— וועלכעס ווערט דאָ צוריקגעשיקט —

השם יתברך זאָל העלפען אַז אייער טאָן פאָר דער ישיבה הק' תורת אמת בעיר הקדש ירושלים ת"ו זאָל זיין מיט דער הצלחה רבה, און פאָרשטענדליך אַז יעדער צוגאָב אין דעם טאָן פאָר דער ישיבה הק' אין אַ געהעריגען אופן, בריינגט אַראָפּ די ברכת השם, וכמאמר רז"ל, כל המוסיף מוסיפין לו.

און בפרט אַז מיר זיינען אַריינגעקומען אין דעם חדש אלול, וואָס דענסטמאָל איז דאָס אידישע האַרץ מער ווי אַלע מאָל אָפען און וויל טאָן אין ענינים פון אידישקייט תורה און מצות.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולכוח"ט,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב. צו אייער שרייבען וועגען קומען אָהער צו ריידין פּערזענליך, אַלעס צוגאָב צו דעם וואָס פאָרן חדש אלול איז די צייט שוין איינגעטיילט, און בכלל ווי איינגעשטעלט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר איז אין דעם חדש ניט די צייט פון אויפנאָמעס, איז דאָס אויך ניט נויטיג, וויבאַלד מיטוט דאָך אין דעם ענין פון ישיבות ובפרט די דערמאָנטע ישיבה הק' תורת אמת, איז דאָך דאָס אַ אָנזאָג פון השם יתברך, און אַנשטאָט די הוצאות פון דער נסיעה איז גלייכער די געלט אויך אָפשיקען צו דער באַטרעפּענדער ישיבה.

א

מוה' אברהם יהודא: פלאנקא, טרנטה.
וכמאמר רז"ל, כל המוסיף מוסיפין לו: ביצה טז, א.

בחי' ז"א⁶⁶, מדות [ומ"ש גם "על הארץ מתחת", שקאי על מלכות, אע"פ שכאן מדובר רק אודות בחי' ז"א — הרי זה לפי שלא יכול להיות פעולה וגילוי של בחי' המדות (ז"א) ללא מלכות (כמשנת"ל⁶⁷ במ"ש בפ"ד בענין "לך ה' הגדולה עד לך ה' הממלכה ולא עד בכלל"), אלא שזהו בחי' המלכות כפי שכלולה ב"א]. ועז"נ "אין עוד", שגם בבחי' ההתחלקות דמדות אין מציאות אחרת מלבדו ית'.

ה) "ואיהו ממלא כל עלמין וכו'" — קאי על ספירת המלכות, ה' תתאה, כפי שהיא בנשמה למטה. ומוסיף "וכו'" — להורות גם על בחי' מלכות דאצילות כפי שנמשכת ויורדת בב"ע.

[ובעבודה הו"ע "בכל דרכיך דעהו"⁶⁸, שזוהי העבודה בעניני הרשות, שאי אפשר לקרוא אותם בשם "תורה" או "מצוות", להיותם עניני הרשות, ואע"כ הרי הם בכלל הקדושה, וכמו "חולין שנעשו על טהרת הקודש"⁶⁹, שזהו באופן של "וכו'" לגבי ענין הקדושה].

י. בסיום ה"יינה של תורה" שבפירוש רש"י, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

וכאשר מתנהגים באופן האמור, אזי נעשה הענין ד"אתם נצבים היום כולכם וגו"⁷⁰,

וזוכים לשנה מבורכת (פשוט אויף אידיש און זשאַרגאַן: אַ געבענטשער יאָר) בבני חיי ומזוני, ועד באופן שלמעלה מכל מדידה והגבלה, "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"⁷¹, "נחלה בלי מצרים"⁷²,

ומתוך ריקוד באים לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בעגלא דידן.

[ניגנו "ופרצת", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עמד מלוא קומתו ורקד על מקומו בשמחה רבה.

לאחרי אמירת ברכה אחרונה, התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "כי בשמחה תצאו".

לאחרי תפלת מנחה, התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "אנא עבדא".]

66 ראה לקוטי לוי"צ הערות לתניא שם. לך יג, א. ובכ"מ.

67 ריש פרשתנו (נצבים).

68 משלי ג, ו.

69 חגיגה יט, ב. וש"נ. וראה תו"א לך

70 ריש פרשתנו (נצבים).

71 ויצא כח, יד.

72 שבת קיח סע"א.

מצות כתיבת ספר תורה¹², וכמבואר במדרשי רז"ל¹³ שמשו רבינו כתב בכתב-ידו י"ג ספרי תורה, י"ב ספרי תורה לי"ב השבטים, וספר תורה הי"ג שתהא מונחת בארון (ספר העזרה¹⁴), וממנה היו מגיחים את כל ספרי התורה (כפי שנדפס בהשיחה¹⁵ שיצאה לאור לקראת שבת).

וענין זה קשור עם מאורע שהי' השבוע — שהביאו ספר תורה, והכניסו אותו לארון הקודש בבית-הכנסת של רבינו נשיאנו¹⁶.

ג. והענין בזה:

החידוש בכתיבת ספר תורה הוא — שענין התורה נמשך ובא בענין של מעשה, מעשה הכתיבה, ובפרט שזהו מעשה הקשור עם מצוה, שאז, גם כאשר המעשה מצד עצמו אינו באופן של קביעות, אלא באופן של עראי (מאיזו סיבה שתהי'), הנה מצד ענין המצוה, "מצוותי" אחשבי"¹⁷, הרי זה נעשה באופן של קביעות.

ולא עוד אלא שענין המעשה גופא נמשך למטה יותר — שבא באופן של התחלקות לי"ב שבטים, שבענין ההתחלקות מודגשת ההמשכה למטה יותר מאשר בענין המעשה סתם.

[ואף שלכאורה לא שייך ענין של התחלקות בנוגע לס"ת, שהרי כל ספרי התורה ענינם אחד, וכדמוכח מזה שמגיחים את כולם מהס"ת שבעזרה — הרי זה ע"ד שמצינו בנוגע לאות ה' דשם הוי', ה' ראשונה וה' אחרונה, שאע"פ ששניהם אות ה', שלכן יש בשם הוי' רק י"ב צירופים¹⁸, ולא כמו שם אדנ"י (ד' אותיות שונות) שיש בו כ"ד צירופים,

12 והכניסו לארון הקודש. ולאח"ז התפלל מנחה עם הציבור** (המו"ל).

17 ראה ביצה כז, ב (בפרש"י ד"ה חלה). בכורות יו"ד, א. וראה אנציק' תלמודית מע' אסורו חשבו (כרך ב ס"ע פו ואילך). וש"נ.

18 ראה פרס שער הצירוף פ"ב.

13 (הס"ת נמטר לכ"ק אדמו"ר שליט"א בחדרו הק', ע"י הגבאי הר"ר יהושע פינסאן (אחיו של השליח), בצירוף קנקן יי"ש (ובעת ההתוועדות (לאחרי המאמר) מזג כ"ק אדמו"ר שליט"א ממנו לכוס, ונתנו לחלק בין המסובים שיחיו).

14 (**) והורה שא' מבני משפחת השליח ירד לפני התיבה.

12 בענין זה נזכר גם מדברי הצ"צ באור התורה.

13 דב"ר פרשתנו פ"ט, ט. פסיקתא דר"כ פ' וזאת הברכה. מדרש תהלים עה"פ צ, א. ועוד. הובא בהקדמת הרמב"ם לפיה"מ (ולספר היד). ועוד.

14 ראה צפע"נ ריש פרשתנו (וילך). תורה שלמה חכ"ט פ"ז. וש"נ.

15 שיחת ש"פ נצו"י תשט"ו — לקו"ש ח"ד ע' 1148 ואילך. ולאח"ז בתו"מ ח"יד ע' 309 ואילך.

16 ביום ועש"ק אחה"צ נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לבית-הכנסת, באחוזו בידיו ספר-תורה שניתן במתנה מיהודי תוניס (באמצעות השליח הר"ר ניסן פינסאן*),

מ"מ, יש בזה ההתחלקות דה' תתאה (קצה התחתון) וה' עילאה (קצה העליון), שלכן מצינו לפעמים שגם בשם הוי' יש כ"ד צירופים¹⁹, שזהו מצד ההתחלקות של ב' הההי"ן].

ומובן גודל העילוי שבהמשכת התורה למטה בענין המעשה — שהרי "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"²⁰ (כפי שהובא ונתבאר בהלכות תלמוד תורה לרבינו הזקן²¹), והיינו, שהגדלות של ענין התלמוד ("גדול תלמוד") באה (לא ע"י ענין ההבנה וההשגה, אלא) ע"י המעשה דוקא.

ד. ועוד זאת — שענין הס"ת קשור עם ענין העשירות וגם עם ענין השמחה:

ובהקדמה — שג' הקוין תורה עבודה (תפלה) וגמ"ח (מצוות), מתחלקים בכללות לב' קוין: תורה ומצוות (כולל גם תפלה), שמצוות קשורים עם עבודת האדם, וכן תפלה, שענינה "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"²², ה"ה עבודת המטה; ואילו תורה ענינה המשכה מלמעלה, מבלי להתחשב עם מעמד ומצב המטה, שלכן מותר ללמוד תורה גם במעמד ומצב של היפך הטהרה, כדרשת חז"ל²³ על הפסוק²⁴ "הלא כה דברי כאש", ואף שגם בתורה צ"ל יגיעת האדם, כמארז"ל²⁵ "יגיעתי מקבלין טומאה". ואף שגם בתורה מקבל טומאה אף דברי תורה אינן ומצאתי תאמין", הרי היגיעה אינה אלא להבין את דבר ה' שישנו מן המוכן.

וכיון שתורה ענינה המשכה מלמעלה (מבלי להתחשב עם מעמד ומצב המטה), לכן יש בה ענין העשירות — לא רק "די מחסורו אשר יחסר לו"²⁶, אלא "אתה מחוייב לעשרו"²⁷ — כמובן ממה שמצינו בקבלה ש"העשיר לא ירבה"²⁸ קאי על ספירת התפארת²⁹, שזהו"ע התורה; וכמובן גם מסיפור המדרש³⁰ שכאשר תלמידי רשב"י ביקשו עשירות, הוציא אותם רשב"י לבקעה, ואמר: בקעה בקעה התמלאי זהב,

19 פודס שם פ"ג. שער פרטי השמות
פ"ח. וראה "רשימות" חוברת קמא.

20 קידושין מ, ב. וש"ג.
21 פ"ד ה"ב"ג.

22 ויצא כת, יב. וראה זהר ח"א רסו,
ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה
(פג, א).
בלקו"ת ויקרא ו, ג. תוריע כב, ב.

23 ברכות כב, א.
24 ירמ' כג, כט.

ולכן: בפמ"ח, שבו מבאר הענין דסוכ"ע, "שאינ הפי' טובב ומקיף מלמעלה בבחי' מקום ח"ו", אלא "שאינ השפעת אור א"ס מתלבש ומתגלה בהם בבחי' גילוי, רק מעט מזעיר הארה מועטת מצומצמת מאד מאד .. אבל עיקר האור .. נק' מקיף וסובב, מאחר שאינ השפעתו מתגלית .. אף שהוא בתוכה ממש" — מביא בפסוק "הלא את השמים ואת הארץ אני מלא" גם את הסיום "נאום ה'", כיון שההדגשה היא שבחי' הסוכ"ע נמצא גם בעוה"ז, ע"י המשכתו בבחי' הדיבור;

משא"כ כאן ההדגשה היא שבנשמת האדם מתגלה גם הבחי' היותר נעלית דקוצו של יו"ד שקשורה עם בחי' סוכ"ע, לכן אינו מביא את הסיום "נאום ה'", שמורה על ההמשכה בבחי' ה' תתאה].

(ב) "ומלא כל הארץ כבודו" — כמבואר בחסידות⁶¹ הטעם שכאן לא נאמר "שמים", אף ש"כבודו" מלא גם את השמים, כיון שהכוונה היא לבחי' כבוד עילאה, בחי' החכמה, שהיא המקור לבחי' המלכות, "ארץ", כידוע בענין "אבא (חכמה — כבוד עילאה) יסד ברתא"⁶² (ארץ). ומזה מוכח, שגם בחי' החכמה — אות יו"ד של שם הוי' — נמשכת בנשמת האדם.

(ג) "ולית אתר פנוי מיני" — קאי על ספירת הבינה, ה' עילאה, כמבואר בחסידות⁶³ שהתחלת ענין השטח — "אתר" — הוא בבינה.

[וכאן לא הביא רבינו הזקן המשך המאמר "לא בעילאין ולא בתתאין", שהביאו בשער היחוד והאמונה⁶⁴ — כי, בשעיהו"א ההדגשה היא שהקב"ה נמצא בכל מקום, ולכן מביא גם התיבות "לא בעילאין ולא בתתאין", שגם שם "לית אתר פנוי מיני", משא"כ כאן מדובר אודות ספירת הבינה ("אתר") כפי שהיא למעלה מהתחלקות ד"עילאין" ו"תתאין", והפירוש ד"לית אתר פנוי מיני" הוא לא בנוגע למציאות של "אתר" (מקום) ממש, שבו נמצא הקב"ה, אלא רק אודות נתינת מקום ל"אתר", דכיון שנרגש בו ש"לית אתר פנוי מיני", הרי אינו בבחי' מציאות. וע"ד המבואר במ"א⁶⁵ בנוגע לעולם הבריאה, שזהו רק נתינת מקום (אפשריות) למציאות יש, ולא יש ממש, כיון שנרגש בו מקורו כו'].

(ד) "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד" — קאי על אות וא"ו של שם הוי', בחי' המדות, שזהו"ע ד"בשמים ממעל", שקאי על

61 ראה אוה"ת שלח ע' תקסז ואילך. 62 ראה סה"מ תרס"ד ע' מא. ועוד.

62 זח"ג רמח, א. רנו, סע"ב. רנח, א. 64 פ"ז (פג, ב).
65 ראה תר"מ סה"מ ניסן ע' קנט. וש"נ. ועוד.

ט. ויש להוסיף בביאור ה' הראיות וסדרם,

— שאינו מלמעלה למטה ולא מלמטה למעלה: הראי' הא' היא מפסוק בתנ"ך; הראי' הב' היא גם מפסוק בתנ"ך; הראי' הג' ("לית אתר פנוי מיני") היא מתיקוני זהר (כפי שרבינו הזקן מציין לפניו בשער היחוד והאמונה⁵⁶); לאח"ז מביא ראי' מפסוק ב'פ' ואתחנן; ולאח"ז מביא ראי' ("איהו ממלא כל עלמין") ממ"ש בזהר. ולכאורה, הי' צריך להביא הראי' הא' מפסוק בחומש, לאח"ז מנביאים וכתובים, לאח"ז מזהר ולאח"ז מתקוני (כידוע שבדרך כלל בא זהר לפני תקוני) —

שהם כנגד ה' הדרגות שבשם הוי', ד' אותיות וקוצו של יו"ד, שכולם נמשכים למטה בנפש האדם⁵⁷, ללא דבר החוצץ ביניהם.

ובהקדמה — שיכול להיות דבר שאינו חוצץ לגבי גילוי נעלה יותר, אבל לגבי גילוי שלמטה ממנו ה"ז חוצץ, או להיפך, שאינו חוצץ לגבי גילוי תחתון במדרגה, אבל לגבי גילוי נעלה יותר ה"ז חוצץ (וכמדובר פעם⁵⁸ אודות ענין המילה, שלגבי הגילויים שלפני מ"ת, הי' מספיק ענין המילה, הסרת הערלה הגסה, אבל לגבי הגילויים שלאחרי מ"ת, יש צורך גם בענין הפריעה, הסרת הערלה הדקה, שגם היא מפסיקה לגבי הגילוי היותר נעלה שלאחרי מ"ת). ולכן, הראי' שאין דבר חוצץ כו', צריכה להיות בנוגע לכל פרטי המדרגות.

וכיון שהענין ד"ויפח גו" הוא מלמעלה למטה, הנה גם סדר הראיות הוא מלמעלה למטה:

(א) "הלא את השמים ואת הארץ אני מלא" — כמבואר בחסידות⁵⁹ שפסוק זה קאי על בחי' סוכ"ע, "אני" דייקא, שלגבי בחי' זו הנה ב' הענינים "שמים" ו"ארץ" הם בשוה, שלכן, "את השמים ואת הארץ (בהשוואה) אני מלא". ודוגמתו בשם הוי' הוא בחי' קוצו של יו"ד, שנמשך גם בנשמת האדם.

[וכאן לא הביא רבינו הזקן סיום הכתוב: "נאום ה'", שהביאו לעיל

בפמ"ח⁶⁰ — כי:

"נאום ה'", שהו"ע הדיבור, מורה על המשכת בחי' הסוכ"ע ("אני") למטה עד לבחי' ה' תתאה.

(56) פ"ז (פג, ב).

(57) לשלימות הענין — ראה שיחת ש"פ וישב הנ"ל, שבלקוטי לוי"צ הערות לתניא (ע' ל) נתבאר הענין באופן אחר.

(58) ראה תו"מ ח"כ ע' 36.

(59) ראה לקו"ת קרח נג, ב. חוקת סה, ב. ראה לג, ב. פרשתנו (נצבים) מז, ב. ובכ"מ. (60) סח, א.

ונתמלאה הבקעה דברי זהב, ואמר להם רשב"י, שכל הרוצה יכול ליטול כרצונו — שזהו לפי שאצל רשב"י היתה "תורתו אומנתו"³¹, וע"י התורה נמשכת עשירות.

[ואף שגם ע"י התפלה יכולים לפעול השפעות מלמעלה, כפי שמצינו³² אצל חוני המעגל שפעל ירידת גשמים ע"י תפלה³³ — הרי³⁴ פעולה זו היתה ע"י יגיעה גדולה, וגם לאח"ז, היתה ההשפעה רק לפי ערך התפלה: בתחילה — "התחילו גשמים מנטפין", ולאח"ז — השפעה באופן של "רוב טובה"; ואילו ע"י התורה נמשכת ההשפעה מלכתחילה באופן הרצוי, וללא יגיעה מיוחדת (מלבד היגיעה להבין את דבר ה', כנ"ל)].

ומצד זה יש בתורה גם ענין השמחה — כמ"ש³⁵ "פיקודי ה' ישרים משמחי לב", שלכן אסור ללמוד תורה בתשעה באב, והיינו, שלימוד התורה מביא לידי שמחה אפילו כשנמצאים בתשעה באב, שבו ביום חרב ביהמ"ק!

וכפי שמצינו שדוד המלך הי' משמח את עצמו בענין התורה, באמרו "זמירות היו לי חוקיך"³⁶, והיינו, שאע"פ שהי' אצלו גם ענין התפלה, כעומד לפני המלך³⁷, מ"מ, הי' משמח את עצמו (לא ע"י ענין התפלה, אלא) ע"י התורה דוקא.

[ולהעיר גם מהחילוק בין שמח"ת ליוהכ"פ, שישנם ענינים שבשמח"ת יכולים לאמרם, ובלשון הידוע³⁸: "שמח"ת שאט ניט", משא"כ ביוהכ"פ, אף שבו עומדים בתכלית העילוי בענין התפלה — שזהו מצד מעלת התורה דוקא, שהיא באופן של המשכה מלמעלה, מבלי הבט על מעמד ומצב המטה].

וזהו גם מה שרואים במנהג ישראל, שבשעה שמסיימים ספר תורה (וכן בשעה שמתחילים לכתבו, על מנת לסיימו), ובשעת הכנסת ספר

(31) שבת יא, א.

(35) תהלים יט, ט. וראה טושו"ע אר"ח רסתקנ"ד.

(32) תענית כג, א.

(33) ולהעיר גם מדברי הגמרא במסכת גיטין (ז, א) "דום לה' והתחולל לו, דום לה', והוא יפילם לך חללים חללים", שקאי על תפלה (פי' הרי"ף (בע"י) וחדא"ג מהרש"א (שם).

(34) ראה ברכות לג, רע"א. שו"ע אדה"ז אר"ח סק"ד ס"ב. וראה שבת יו"ד, א. טושו"ע ושו"ע אדה"ז אר"ח סר"ס צה.

(35) ראה תו"מ סה"מ אייר ע' רעא. וש"נ. (36) ראה סה"ש תורת שלום ע' 53 ואילך. ועוד.

תורה, ישנו ענין השמחה, וכמובא גם במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הידוע בנוגע לסדר ההנהגה בהכנסת ספר תורה³⁹ (ומה שלא נהגו כן — הרי זה ענין בפני עצמו, ובכל אופן הרי זה דבר מוזר ("א מאדנע זאך"), וכנראה גם באשמת הציבור שלא איכפת לו כו').

ה. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

ויה"ר שכל העוסקים בהפצת התורה והמצוות, הפצת המעיינות והפצת היהדות בכלל, יצליחו בכל עניניהם הכלליים והפרטיים, והתורה תפעל להסיר מהם את כל הענינים המבלבלים והמפחידים, כדי שיוכלו להפיץ יהדות, תורה ומצוות, ומעיינות החסידות באין מפריע, באופן ש"נפלא"⁴⁰ פחד היהודים עליהם⁴¹.

* * *

ו. מאמר (כעין שיחה) ד"ה אתם נצבים היום גו'.

* * *

ז. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁴² "מחוטב עציך", "מלמד שבאו כנענים להתגייר בימי משה, כדרך שבאו גבעונים בימי יהושע, וזהו האמור בגבעונים⁴³ ויעשו גם המה בערמה, ונתנם משה חוטבי עצים ושואבי מים",

— ש"הלשון מחוטב עציך ועד שואב מימך" מתייחס ל"גרך אשר בשערך", אלא שזהו סוג מיוחד של גרים שנתחדש באותו זמן, דכיון שעמדו בני"י ליכנס לארץ כנען, לכן "באו כנענים להתגייר" ולהיות מכלל ישראל⁴⁴ (כדמוכח מהמשך הכתוב "לעברך בברית גו'", דקאי על

(39) אג"ק שלו ח"ו ע' עג ואילך. וש"נ.

(40) אסתר ח, יז.

(41) חסר הסיום (המור"ל).

(42) פרשתנו (נצבים) כט, יו"ד.

(43) יהושע ט, ד.

(44) נתבאר גם הקס"ד שכנענים לא נכללו

ב"גרך", כי, אף ש"אם עשו תשובה ונתגיירו"

לא חל עליהם איסור ד"לא תחי' כל נשמה",

מ"מ, חל עליהם איסור ד"לא תחתן בס"

(ראה הערה 15 בלקו"ש שבפנים) — כי,

ההשפעה שע"י חיתון גדולה יותר מאשר

ההשפעה שע"י שכן.

וההוראה מזה — שאע"פ שאין להתגרות

בגוי קטן (ראה פסחים קיג, א), ועאכו"כ בגוי גדול, ויש כמה ענינים שמותר לעשות מפני דרכי שלום (ראה גיטין סא, א), מ"מ, צ"ל זהירות והרחקה כדי שלא לבוא לאיסור ד"לא תחתן", שלכן, אין להושיבו בראש השולחן ולהתגאות בכך שהוא משומעי לקחו וכו'.

וענין זה שייך גם בדקות דדקות בנוגע

לבני"י עצמם — שגם לאחר ששב בתשובה,

וצריכים לקרב אותו, מ"מ, אין זה מחייב

למנותו מנהיג בישראל, להנהיג את כל

הענינים כו' (וע"ד שאין למנות "גר" להיות

כהן גדול (ראה שבת לא, א)), ואין להאריך

בענין המובן לכל.

כל הסוגים שנימנו לפנינו), "כדרך (מאותו טעם) שבאו גבעונים בימי יהושע", כשעמדו בני"י לכבוש את ארץ כנען, כמ"ש "ויעשו גם המה". ומוסיף "בערמה"⁴⁵, לתרץ הקושיא למה התלוננו כל העדה על הנשיאים בימי יהושע, הרי גם משה עשה כן, כי, בימי יהושע באו "בערמה", ואילו בימי משה באו בכוונה גלו'.

וההוראה בעבודה (יינה של תורה), שגם כאשר עוסקים בעניני העולם, שזהו"ע ד"כנענים", שפירושו סוחר, צ"ל העבודה באופן ד"חוטב עציך" ו"שואב מימך", לחטוב ולהסיר את העצות ד"רבות"⁴⁶ מחשבות בלב איש⁴⁷, ולשאוב את המים שמצמיחים כל מיני תענוג⁴⁸ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ד ע' 114 ואילך.

* * *

ח. הביאור באגה"ת פ"ה, בענין "ויפח באפיו נשמת חיים"⁴⁹, ששולל האפשרות ש"יש דבר חוצץ ומפסיק בין גוף האדם לבחי' הבל העליון", כי "באמת אין שום דבר גשמי ורוחני חוצץ לפניו ית', כי הלא את השמים ואת הארץ אני מלא⁵⁰, ומלא כל הארץ כבודו⁵¹, ולית אתר פנוי מיני⁵², בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד⁵³, ואיהו ממלא כל עלמין⁵⁴ וכו'" — שאף שכבר נתבאר לעיל שהקב"ה נמצא בכל מקום, יש צורך להוסיף חידוש ש"אין שום דבר גשמי ורוחני חוצץ לפניו ית'", ועל זה יש צורך בכמה ראיות — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ט ע' 73 ואילך.

לגמרי בהמצאת ההתחכמות! ...

(48) אף שהתחלת העבודה היא באופן שיש לו תענוג כו' — ע"ד שמצינו לענין "שמינית שבשמינית", שבהתחלת העבודה "צריך .. קצת הגבהה .. כי אם לא יהי' בכחינת הגבהה כלל לא יערב לבו לגשת אל העבודה כו'" (לקו"ת במדבר טו, ג).

(49) בראשית ב, ז.

(50) ירמי' כג, כד.

(51) ישע"ו ו, ג.

(52) תקו"ז תנ"ז. שם ת"ע (קכב, ב).

(53) ואתחנן ד, לט.

(54) רע"מ פינחס רכה, א.

(55) בשילוב שיחת ש"פ וישב תשל"א.

(45) אף ש"אין הכוונה לומר שרימו את משה כמו שרימו את יהושע ח"ו שרימו את מי שנאמר עליו בכל ביתי נאמן הוא" (שפ"ח כאן).

(46) משלי יט, כא.

(47) כיון שאין בהם תועלת, שהרי "עצת ה' היא תקום" (כסיום הכתוב). ועוד זאת,

כמבואר בהמשך מים רבים (תרל"ו — בתחלתו) ש"ע"ד מתבטל ממלאכתו וממילא

חסר לו הצטרפותו וכו'", כי, כאשר מונח

ב"עצות" אלו, הרי זה נעשה טבע אצלו, ועד

שכל התענוג שלו מונח בעניני התחכמות

("מאכן וואָס מער דרייער"י", "דרייען יענעם

— און כ"ש זיך אַליין — די קאַפּ"), ואינו

חושב אפילו אודות הריחו שבוה, כיון שטרוד